Lietas arhīva Nr. AA43-0358-24/17
ECLI:LV:ADAT:2024:0508.A420130923.10.S

Administratīvā apgabaltiesa
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024.gada 8.maijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētāja Ilze Amona, tiesneši Kaspars Berķis un Valda Zommere,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ (*/pers. A/*) un viņa pārstāvim zvērinātam advokātam Anatolijam Orehovam, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvei /pers. E/ un Valsts drošības dienesta pārstāvim /pers. F/,

daļēji slēgtā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2023.gada 2.janvāra lēmuma Nr.2/2023 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu reģistrēt /pers. A/ termiņuzturēšanās atļauju, sakarā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes un Valsts drošības dienesta apelācijas sūdzībām par Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 3.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – pārvalde) Uzturēšanās atļauju nodaļas 2021.gada 20.janvāra lēmumu Nr.1091 pieteicējam Baltkrievijas pilsonim /pers. A/ piešķirtas uzturēšanās tiesības Latvijā līdz 2026.gada 22.janvārim saskaņā ar Imigrācijas likuma 23.panta pirmās daļas 25.punkta a) apakšpunktu. 2022.gada 12.janvārī pieteicējam izsniegta kārtējā termiņuzturēšanās atļauja līdz uzturēšanas atļaujas reģistrācijas termiņam 2023.gada 12.janvārim.

Valsts drošības dienests (turpmāk – dienests) 2022.gada 16.marta vēstulē informēja pārvaldi, ka tas pārbaudes laikā ir konstatējis Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punktā minētos apstākļus pieteicēja termiņuzturēšanās atļaujas anulēšanai. Dienesta pretizlūkošanas procesa ietvaros veiktajā pieteicēja novērtējumā secināts, ka pieteicējs rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski.

Ar Pārvaldes Uzturēšanās atļauju nodaļas 2022.gada 22.marta lēmumu Nr.4742/2022 pieteicēja termiņuzturēšanās atļauja tika anulēta. Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja.

Ar pārvaldes 2023.gada 2.janvāra lēmumu Nr.2/2023 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāko.

[1.1] Saņemot kompetentās valsts iestādes atzinumu, pārvalde nav tiesīga izvērtēt tā pamatotību. Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punktā imperatīvi noteikts, ka pārvaldei jāizdod obligātais administratīvais akts, proti, lēmums par uzturēšanās atļaujas anulēšanu.

[1.2] Dienesta 2022.gada 25.oktobra vēstule apstiprina, ka pieteicēja lietas faktiskie apstākļi nav mainījušies un joprojām pastāv pamats uzturēšanās atļaujas anulēšanai.

[1.3] Pieteicējs nepamatoti atsaucas uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu lietā *Sļivenko pret Latviju*. Minētajā lietā netika konstatēts, ka iesniedzēja rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski.

[1.4] Iepretim pieteicēja privātajai dzīvei tika izvērtētas valsts un sabiedrības intereses un tika konstatēts sabiebrības interešu būtisks apdraudējums, tāpēc pārvaldei ir pienākums anulēt pieteicējam piešķirto uzturēšanās atļauju. Pieteicējam ir iespēja īstenot privāto un ģimenes dzīvi savā pilsonības valstī. Līdz ar to konkrētais gadījums ir tipisks un nav tāds, kādu likumdevējs nebūtu paredzējis, pieņemot konkrēto tiesību normu.

[1.5] Pieteicējs nevarēja paļauties, ka termiņuzturēšanās atļauja viņam netiks anulēta, ja iestāsies Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punktā minētie nosacījumi.

[1.6] Termiņuzturēšanās atļaujas saņemšana ir zināma priekšrocība. Valstij ir pienākums pārbaudīt, vai likumā noteiktie priekšnoteikumi tās saņemšanai ir izpildīti. Termiņuzturēšanās atļaujas saņēmējam ir pienākums visu laiku, uz kuru izsniegta uzturēšanās atļauja, pildīt likumā noteiktās prasības.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, norādot turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicēja gadījums ir netipisks, pārsūdzētais lēmums neatbilst samērīguma principam. Pieteicējam ir būtiska loma savu mazgadīgo bērnu kopšanā un veselības aprūpē, un, izraidot viņu no valsts, tiks skartas būtiskas bērnu intereses. Pieteicēja iespējamā izraidīšana no Latvijas būtiski skars visas ģimenes intereses, jo tiks ierobežotas bērnu iespējas tikties ar tēvu.

[2.2] Dienesta aizdomām par iespējamo pieteicēja saikni ar Baltkrievijas izlūkdienestu nav pamata, jo pieteicējam ir liegts ieņemt amatus Baltkrievijas dienestos.

[2.3] Pastāv liela iespēja, ka pieteicējs var tikt iesaukts armijā un var tikt norīkots dalībai karadarbībā Ukrainā. Ievērojot pieteicēja nostāju pret karu, pieteicējs izvairīsies no šāda militārā dienesta, kas atbilstoši Baltkrievijas normatīvajiem aktiem tiks atzīta par krimināli sodāmu rīcību – dezertēšanu. Līdz ar to pieteicēja izraidīšana no Latvijas nozīmēs viņa pakļaušanu kriminālvajāšanai un kriminālsodam viņa politiskās pārliecības dēļ.

[2.4] Pieteicējs paļāvās, ka viņam piešķirtā uzturēšanās atļauja būs spēkā līdz 2026.gada 22.janvārim.

[2.5] Pieteicējs uztur apstrīdēšanas iesniegumā norādītos argumentus.

[3] Pārvalde paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un norāda turpmāk minēto.

[3.1] Pārvalde nepārkāpa samērīguma un tiesiskās paļāvības principu, tā ņēma vērā visus lietas apstākļus, tostarp šī brīža ģeopolitisko situāciju.

[3.2] Humāni apsvērumi nevar būt par pamatu obligātā administratīvā akta neizdošanai. Judikatūrā atzīts, ka tikai samērīguma principa piemērošana netipiskā gadījumā var būt par pamatu atkāpties no obligātā administratīvā akta izdošanas. Pieteicējam ar ģimeni nav nopietnu šķēršļu, lai viņi savu ģimenes dzīvi nevarētu veidot Baltkrievijā. Pieteicējs 2022.gada 18.augustā atbildēs pārvaldei norādīja, ka Baltkrievijā dzīvo viņa vecāki, divas māsas un māsu bērni. Arī pieteicēja sievai Baltkrievijā dzīvo radinieki, pieteicējs ar sievu reizi mēnesī brauc uz Baltkrieviju pie radiniekiem. Pieteicējam Baltkrievijā pieder dzīvoklis.

[3.3] Pieteicējs nepamatoti norāda, ka viņš Latvijā nav izdarījis noziedzīgus nodarījumus un nav saukts pie administratīvās atbildības. Pieteicējam ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2022.gada 26.marta lēmumu kriminālprocesa Nr.11816002621 ietvaros piemērots drošības līdzeklis apcietinājums un pieteicējs 2022.gada 28.martā tika ievietots Rīgas Centrālcietumā. Krimināllieta atrodas Valsts policijas lietvedībā.

[4] Dienests paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un norāda turpmāk minēto.

[4.1] Beznosacījuma tiesības ieceļot un uzturēties Latvijā tiek garantētas vienīgi personām, kurām ir Latvijas pase. Tāpat Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96.pants, kas aizsargā personas tiesības uz privāto dzīvi, un Satversmes 110.pants, kas aizsargā ģimeni, neparedz ārzemnieku tiesības ieceļot un uzturēties valstī, lai īstenotu savu privāto vai ģimenes dzīvi. Tieši pretēji, personas tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi var ierobežot likumā noteiktajos gadījumos, kas nepieciešami, lai aizsargātu, tostarp, valsts drošību un tās intereses.

[4.2] Tiesiskās paļāvības princips neierobežo iestāžu tiesības piemērot likumdevēja speciāli paredzētu kārtību konkrētu personai piešķirto tiesību ierobežošanai. Imigrācijas likuma 35.panta pirmajā daļā uzskaitīti gadījumi, kad termiņuzturēšanās atļauja ir jāanulē.

[4.3] Pārvalde atbilstoši tās kompetencei un tai pieejamās informācijas ietvaros ir atbilstoši izvērtējusi un argumentējusi samērīgumu starp pieteicēja interešu aizskārumu un tiesību ierobežojumu, kas izriet no pārsūdzētā lēmuma.

[4.4] Dienests novērtēja iegūto informāciju un izdarīja secinājumus par pieteicēja radīto apdraudējumu, kā arī izsvēra pieteicēja tiesības uzturēties Latvijā iepretim nacionālās drošības interesēm. Izvērtējuma rezultātā dienests konstatēja nepieciešamību ierobežot pieteicēja iespējas brīvi ieceļot un uzturēties valstī, anulējot uzturēšanās atļauju.

[4.5] Materiālus, uz kuru pamata dienests sniedza informāciju pārvaldei, un kas klasificēti kā valsts noslēpums un kam noteikta slepenības pakāpe „slepeni", dienests var uzrādīt vienīgi tiesai.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2023.gada 3.jūlija spriedumu pārsūdzētais lēmums atcelts un pārvaldei uzlikts pienākums reģistrēt pieteicējam izsniegto termiņuzturēšanās atļauju, ja ir izpildīti normatīvajos aktos noteiktie priekšnoteikumi tās reģistrēšanai. Spriedumā norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Saskaņā ar Imigrācijas likuma 22.panta pirmās daļas 1.punktu un otro daļu ārzemniekam var izsniegt termiņuzturēšanās atļauju. Ja termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņš ir ilgāks par vienu gadu, tā jāreģistrē katru gadu.

Pieteicējam uzturēšanās tiesības tika piešķirtas 2014.gada 12.maijā, 2015.gada 11.decembrī u n 2016.gada 14.novembrī. 2021.gada 20.janvārī pieteicējam uzturēšanās tiesības tika piešķirtas līdz 2026.gada 22.janvārim, kārtējā uzturēšanās atļauja tika izsniegta 2022.gada 12.janvārī līdz 2023.gada 12.janvārim un anulēta 2022.gada 20.martā. Tā kā pieteicēja termiņuzturēšanās atļaujas derīguma termiņš bija ilgāks par vienu gadu, tā ir jāreģistrē katru gadu. Secīgi pieteicējam uzturēšanās atļauja, ja to neanulētu, bija jāreģistrē 2023.gada janvārī. Līdz ar to pieteicēja prasījuma priekšmets ir precizējams kā prasījums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu pārvaldei reģistrēt pieteicēja termiņuzturēšanās atļauju, ja ir izpildīti normatīvajos aktos noteiktie priekšnoteikumi termiņuzturēšanās atļaujas reģistrēšanai.

[5.2] Saskaņā ar Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punktu termiņuzturēšanās atļauju anulē, ja kompetentas valsts iestādes sniegušas informāciju, kas ir par pamatu tam, lai aizliegtu ārzemniekam uzturēties Latvijā vai citas Šengenas līguma dalībvalsts teritorijā.

Pieteicēja termiņuzturēšanās atļauja anulēta, jo pārvaldē ir saņemta informācija no dienesta, kas bija par pamatu tam, lai aizliegtu pieteicējam uzturēties Latvijā, jo pretizlūkošanas procesa ietvaros veiktajā pieteicēja novērtējumā tika secināts, ka pieteicējs rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski. Dienests ir sniedzis atzinumu, ka pieteicējs var apdraudēt valsts un sabiedrības drošību. Lietā ir strīds par to, vai pieteicējs rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski.

Novērtēt pieteicēja darbības un to ietekmi uz aizsargājamām interesēm vispirms ir valsts drošības iestāžu uzdevums,

tiesas uzdevums nav izvērtēt šos draudus pēc būtības, bet pārbaudīt, vai attiecīgās iestādes nav rīkojušās patvaļīgi (*Senāta 2021.gada 2.novembra sprieduma lietā Nr.SA-3/2021 8.punkts, 2006.gada 24.februāra sprieduma lietā Nr.SA-4/2006 10.punkts, 2009.gada 16.jūnija sprieduma lietā Nr.SA-1/2009 8., 9.punkts*). Katrai valstij ir tiesības rūpēties par tās ārējo un iekšējo drošību, tajā skaitā veikt operatīvos pasākumus, kuru mērķis ir vākt un analizēt informāciju par tādām personām, par kurām ir pamats uzskatīt, ka tās sastāv noziedzīgos grupējumos, ar savām darbībām rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai. Valsts var izraudzīties metodes un paņēmienus, kā šo informāciju vākt, ievērojot noteiktas tiesību normas un nepārkāpjot cilvēktiesības. Kompetentās iestādes, kurām valsts ir deleģējusi tiesības to darīt, ir tiesīgas šo informāciju analizēt, vērtēt un pieņemt lēmumu par attiecīgās personas apdraudējuma pakāpi valsts un sabiedrības drošībai un kārtībai (*Senāta 2017.gada 7.februāra sprieduma lietā Nr.SA-1/2017 7.punkts*). Vērtējot trešo valstu pilsoņu darbību (aktivitātes) saistībā ar valsts drošību, kompetentām valsts drošības iestādēm ir plaša novērtējuma brīvība, samērojot personas tiesību ierobežojumu ar nacionālās drošības interesēm, kurām ir augsts aizsardzības līmenis (*Senāta 2018.gada 4.jūnija sprieduma lietā Nr.SA-1/2018 12.punkts*).

Konkrētajā gadījumā ierobežojums ir noteikts ar likumu – Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punktu, un tam ir leģitīms mērķis – valsts un sabiedriskā drošība. Līdz ar to attiecībā uz samērīguma izvērtēšanu tiesai nav jāvērtē lēmuma par uzturēšanās atļaujas Latvijā anulēšanu nepieciešamība un lietderība. Taču attiecībā uz samērīgumu norādāms, ka tas nav saistāms vienīgi ar lietderības apsvērumu izdarīšanu. Iestādei ir tiesības atkāpties no tiesisko seku īstenošanas, tomēr šādai atkāpei ir jābūt pamatotai ar īpašiem, uzrādāmiem un pārliecinošiem argumentiem. Viens no šādiem gadījumiem varētu būt samērīguma pārbaude tad, ja ar obligāto administratīvo aktu tiek ierobežotas personas pamattiesības.

Privātās dzīves aizsardzība noteikta Satversmes 96.pantā, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 8.pantā. Kā vairākkārtīgi savos nolēmumos norādījusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, Konvencija negarantē tiesības ārvalstniekam ieceļot vai uzturēties noteiktā valstī vai netikt no tās izraidītam un dalībvalstīm saskaņā ar vispāratzītu starptautisko tiesību principu ir tiesības kontrolēt to personu, kas nav šīs valsts pilsoņi, ieceļošanu un uzturēšanos valstī, kā arī izraidīšanu no tās. Tomēr valstu šajā jomā pieņemtie lēmumi noteiktos gadījumos var aizskart tiesības uz privāto dzīvi, kas ir aizsargāta ar konvencijas 8.panta pirmo daļu (*sk., piemēram, Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2000.gada 9.novembra lēmuma 1.punktu lietā „Andrejs Šebanovs pret Latviju", iesniegums Nr.50065/99*). Atbilstoši Satversmes 116.pantam, kā arī Konvencijas 8.panta otrajai daļai personas tiesības uz privātās dzīves aizsardzību var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, kas nepieciešami, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrisko drošību, labklājību un tikumību. Tādējādi, lai ierobežojumu uzskatītu par attaisnojamu, tam jābūt noteiktam ar likumu, ierobežojumam jābūt leģitīmam mērķim un ierobežojumam jābūt samērīgam ar leģitīmo mērķi. Lai noskaidrotu, vai ierobežojums ir samērīgs ar leģitīmo mērķi, konkrētajā gadījumā atbildētājai bija jānoskaidro, vai pieteicējam pastāv cieša personiska, ekonomiska vai sociāla saite ar Latviju, vai šāda saite viņam ir izveidojusies Baltkrievijā, vai Baltkrievijā viņam ir dzīves vieta, vai ir nopietni šķēršļi viņa ģimenei apciemot viņu Baltkrievijā, kā arī citi ar privāto dzīvi tieši saistīti jautājumi. Citiem vārdiem, atbildētājai bija jānoskaidro, cik lielā mērā konkrētajā gadījumā ir noticis pieteicēja privātās dzīves ierobežojums. Šis ierobežojums pēc tam bija jāsamēro ar nepieciešamību aizsargāt valsts un sabiedrisko drošību (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2003.gada 9.oktobra sprieduma lietā „Sļivenko pret Latviju" 122.punkts, iesniegums Nr.48321/99, Senāta 2006.gada 24.februāra sprieduma lietā Nr.SA-4 15.punkts*).

Pieteicējs norāda, ka pārsūdzētais lēmums aizskar viņa cilvēktiesības, proti, tiesības uz ģimenes dzīvi. Lietā nav strīda, ka pieteicējs kopš 2014.gada dzīvo Latvijā un kopā ar viņu dzīvo arī viņa sieva ar bērniem, kuri ir dzimuši un visu mūžu dzīvojuši Latvijā un ir Latvijas pilsoņi. Secīgi ir pamatota pieteicēja atsaukšanās uz iespējamo privātās dzīves aizskārumu. Līdz ar to tiesa pārbaudīja, vai dienesta atzinums un pārsūdzētais lēmums ir patvaļīgs un vai pieteicēja tiesību uz ģimenes dzīvi ierobežojums ir samērīgs.

Tiesa norādīja, ka tā iepazinās ar dienesta atzinumu un dienesta mutiski sniegto informāciju par operatīvās darbības ceļā iegūto materiālu analīzes rezultātā izdarītajiem secinājumiem. Administratīvā procesa likuma 108.^{1}panta trešā daļa noteic, ka tiesa nolēmumā neatspoguļo informāciju, kas ir valsts noslēpuma objekts, bet norāda, ka ar šo informāciju ir iepazinusies un to izvērtējusi. Ievērojot minēto, dienesta atzinumā ietvertie secinājumi un dienesta tiesai mutiski sniegtā informācija spriedumā plašāk netika aprakstīta.

[5.3] Pieteicējs ir Baltkrievijas pilsonis. Viņš uzturas Latvijā kopš 2014.gada un līdz 2022.gada martam viņam vairākas reizes tika piešķirtas uzturēšanās tiesības Latvijā. Uz riskiem sakarā ar apdraudējumu valsts drošībai dienests norādījis 2022.gada 16.martā, tātad, neilgi pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā 2022.gada 24.februārī. Šajā sakarā tiesa norādīja, ka Krievija atrodas tiešā militārā konfliktā. Krievijas plaša mēroga militāro iebrukumu Ukrainā, kas sākās 2022.gada 24.februārī, nosodījusi starptautiskā sabiedrība – ar ANO Ģenerālās Asamblejas 2022.gada 2.marta rezolūciju tika stingri nosodīta Krievijas militārā agresija pret Ukrainu, Krievijai tika pieprasīts nekavējoties pārtraukt militāra spēka pielietošanu un pilnībā izvest bruņotos spēkus no Ukrainas starptautiski atzītās teritorijas (*sk. https://www.eeas.europa.eu/eeas/un-general-assembly-demands-russian-federation-withdraw-allmilitary-forces-territory-ukraine_en, šis un turpmāk minētie tīmeklī atrodamie avoti pēdējo reizi aplūkoti šā sprieduma sastādīšanas dienā*). Gadu vēlāk ANO Ģenerālā Asambleja joprojām aicināja Krieviju pārtraukt karadarbību un izvest bruņotos spēkus no Ukrainas teritorijas (*sk. https://news.un.org/en/story/2023/02/1133847*). Ņemot vērā minēto, ir saprotams, ka vispārīgi Krievijā mobilizācijai pakļauto Krievijas pilsoņu atrašanās Latvijā rada apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai, it īpaši, ja šīs personas līdz mobilizācijas izsludināšanas brīdim nebija vērsušās pret Krievijas uzsākto karu Ukrainā, nav to nosodījušas, un ja persona nav veikusi aktīvas darbības, lai pretotos Krievijas varas izdarītajiem noziegumiem pret Ukrainas valsti un tās civiliedzīvotājiem. Atļaujot ieceļot un uzturēties pilsoņiem, kuri ir vecumā, kurā viņi varētu tikt pakļauti mobilizācijai, tiek

radīti augsti izlūkošanas riski (*Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 15.decembra spriedums lietā Nr.A420246422*). Attiecībā uz Baltkrieviju tiesai pieejamie informācijas avoti nenorāda uz objektīvi pamatotām bažām par iespējamu drīzu vispārējas mobilizācijas izsludināšanu Baltkrievijā. Bažas par vispārējas mobilizācijas izsludināšanu Baltkrievijā šajā brīdī tiek uzskatītas drīzāk par spekulatīvām. Uz nopietniem riskiem par to, ka mobilizācija Baltkrievijā varētu tikt drīzumā izsludināta, atsaucoties uz anonīmiem avotiem, jau ilgstoši norāda ārvalstīs dzīvojošie Baltkrievijas politiskie disidenti (*sk. Posturing or Mobilization Belarus in 2023, pieejams: https://cepa.org/article/posturing-or-mobilization-belarus-in-2023/ , Belarusian Opposition Leader Sees Signs Of Possible Mobilization, pieejams:https://www.rferl.org/a/belarus-mobilization-ukraine-war-russia/32213680.html ,Belarus says no mobilisation planned amid military eligibility checkups, pieejams:https://www.reuters.com/world/europe/belarus-says-no-mobilisation-planned-amid-military-eligibility-checkups-2022-10-19/; Lukashenko reportedly conducting 'covert mobilization' in Belarus, pieejams: https://meduza.io/en/news/2022/10/14/lukashenko-reportedly-conducting-covert-mobilization-in-belarus*). Nenoliedzami, mobilizācijas riski Baltkrievijā pastāv, tomēr šie riski ir tieši atkarīgi no militārā konflikta Ukrainā dinamikas, kas laika gaitā ir izrādījusies grūti paredzama. Tādējādi šajā brīdī mobilizācijas draudus Baltkrievijā tiesa drīzāk vērtēja kā hipotētiskus. Pretējais neizriet arī no pieteicēja pārstāvja tiesai iesniegtajiem rakstiem, kuri ir publiski pieejami (*??????????? ? ?? ???, ?? ???????????????? ????? ? ??????????, pieejams: https://www.dw.com/ru/mobilizacii-v-belarusi-net-no-voennoobazannyh-zovut-v-voenkomaty/a-63987566, publicēts 2022.gada 5.decembrī; ??????????? ????????? ????????? ?????? ??????????? ? ??????, pieejams: https://www.dw.com/ru/belorusskaa-oppozicia-opasaetsa-skoroj-mobilizacii-v-strane/a-64311801, publicēts 2023.gada 7.janvārī; ? ???????? ????????????? ????? ????? ??????? ???????????. Pieejams: https://ru.slovoidilo.ua/2023/04/10/novost/mir/belarusi-zaplanirovali-novuyu-volnu-skrytoj-mobilizacii, publicēts 2023.gada 10.aprīlī; ? ?? - ????????? ??????? ?????. ???? ??????? ???????????, pieejams: https://m.delfi.lt/ru/abroad/article.php?id=93040059, publicēts 2023.gada 11.aprīlī*).

Neskatoties uz to, ka mobilizācijas riski Baltkrievijā ir hipotētiski, Baltkrievija atbalsta Krieviju karā pret Ukrainu. Baltkrievija atļauj Krievijai izmantot savu teritoriju Krievijas militāro darbību veikšanai. Secīgi Baltkrievijas pilsoņi rada augstus izlūkošanas riskus sakarā ar viņu ieceļošanu un uzturēšanos Latvijā. Tajā pašā laikā šie riski ir objektīvi un vispārīgi, bet nav saistīti ar pieteicēja individuālajiem apstākļiem. Dienestam ir pienākums šos riskus individualizēt.

Individualizējot šos riskus, dienests ir norādījis uz valsts noslēpumu saturošo informāciju, ar to ir iepazinusies tiesa, bet pārvaldes un pieteicēja rīcībā šādas iespējas atbilstoši normatīvo aktu regulējumam nav. Pārvaldes rīcībā pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas attiecībā uz iemesliem, kādēļ dienests ir atzinis, ka ir nepieciešams anulēt pieteicēja uzturēšanās atļauju, ir vienīgi tā informācija, kura ir norādīta pārsūdzētajā lēmumā, proti, dienesta pretizlūkošanas procesa ietvaros veiktā pieteicēja novērtējuma rezultātā secināts, ka pieteicējs rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski. Dienesta rīcībā pirms secinājumu izdarīšanas par nepieciešamību anulēt pieteicēja uzturēšanās atļaujas nebija pilnīgas informācijas par pieteicēja profilu, dzīves gaitu un pārējiem viņa privātās dzīves apstākļiem un apkārtējās vides un kopumā dzīves izvēles un darbību motīviem pirms pārvākšanās uz Latviju, kā arī pēc tam, un viņa ģimenes profilu un ģimenes apstākļiem, jo tiesa šīs papildu ziņas noskaidroja un tās detalizēja un precizēja tiesas sēdēs. Tikai minētās ziņas, kuras tiesa ir ieguvusi no pieteicēja un lieciniekiem, kopsakarā ar dienesta un pārvaldes sniegto informāciju pilnībā ļautu izvērtēt riska individualizācijas pakāpi un samērīgumu.

[5.4] Izvērtējot lietas materiālus, tajā skaitā ziņas, kuras tiesa ir ieguvusi no pieteicēja un lieciniekiem, kopsakarā ar dienesta tiesai sniegto informāciju, tiesa secināja, ka pieteicējam noteiktais ierobežojums nav attaisnojams ar nacionālās drošības aizsardzības interesēm, pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par prettiesisku un atceļamu un pieteicēja pieteikums – par apmierināmu. Minēto secinājumu tiesa pamatoja ar turpmāk minēto.

[5.5] No pieteicēja sievas /pers. B/ liecībām izriet, ka pieteicējs ir izvēlējies neturpināt veidot savu karjeru Baltkrievijas Iekšlietu ministrijas struktūrā, jo par prioritāti izvēlējies ģimeni un dzīvi Latvijā. Savukārt augstskolu ir izvēlējis tādu, kurā pieteicējam un viņa mammai nebūtu papildu izdevumu par pieteicēja mājokli un ēdināšanu, jo pieteicēja ģimenes grūtās finansiālās situācijas dēļ pieteicēja mamma nevarēja segt šos izdevumus. Ar Baltkrieviju pieteicēja un liecinieces ģimenei saglabājas saikne, jo tur joprojām dzīvo pieteicēja māte pensionāre, kurai pieteicējs cenšas palīdzēt saimniecībā, un tas ir arī iemesls, kāpēc pieteicējs bieži braucis uz Baltkrieviju. Pieteicēja ģimenes locekļi ir orientēti uz ģimeniskām vērtībām, ģimenes saikņu uzturēšanu un saglabāšanu, pieteicēja ģimene piekopj Eiropas demokrātiskās un kristīgās vērtības.

Liecinieks/pers. C/ apstiprināja pieteicēja un viņa sievas sniegtās ziņas par pieteicēja raksturu, iemeslu, kādēļ pieteicējs uzsācis un pārtraucis darba tiesiskās attiecības Baltkrievijā un pārvācies uz Latviju. Proti, pieteicējs izvēlējās darbu Baltkrievijas ieslodzījuma vietā, jo viņam tajā pēc augstskolas absolvēšanas bija jānostrādā pieci gadi, viņš ir kārtīgs un godīgs. Tāpat liecinieks ir sniedzis ziņas par darbinieku kontroli no vadības puses un paskaidroja, kāpēc viņš pats ir pārtraucis darba tiesiskās attiecības ar ieslodzījuma vietu un pieņēmis lēmumu strādāt privātajā sektorā. Laikā, kad pieteicējs strādāja minētajā ieslodzījuma vietā, vadošos darbiniekus kontrolēja, piemēram, aizliedzot publiskot sociālajos tīklos fotoattēlus, pārbaudot dokumentus vai uzliekot pienākumu darbiniekiem mašīnās ievietot video reģistratorus. Aptuveni 2017. vai 2018.gadā šos darbiniekus sāka pārbaudīt ar poligrāfu, no kā atteikties nevarēja, kontrolēja telefonus, par kontroles rezultātiem darbiniekiem informāciju nesniedza. Kontroles mērķis bija parādīt darbiniekiem, ka viņus kontrolē, iejaukties darbinieku privātajā dzīvē un noskaidrot, ar kādām personām darbinieki kontaktējas, vai viņi neveic netikumīgas vai nelikumīgas darbības un vai viņi ir iesaistīti kādās nelojālās vai noziedzīgās grupās. Šī kontrole lieciniekam nebija pieņemama un viņš ir izvēlējies mainīt darbu.

Pieteicēja māsa /pers. D/ apstiprināja pieteicēja un viņa sievas sniegtās ziņas par pieteicēja dzīves gaitām, mācībām, studijām, darbu un ģimenes izveidošanu, kā arī pārcelšanās uz Latviju iemesliem un pieteicēja saikni ar Baltkrieviju.

Tiesa norādīja, ka pieteicēja un liecinieku sniegtās ziņas ir attiecināmas un pieļaujamas. Tiesai neapšaubīja liecinieku identitāti, proti, ka liecības sniedza pieteicēja sieva, draugs un māsa. No vienas puses liecinieki ir pieteicēja laulātā, draugs un māsa un, ņemot vērā viņu tuvās un draudzīgās attiecības, viņi ir ieinteresēti palīdzēt pieteicējam un sniegt viņam labvēlīgas liecības. Viņi zināja, ka būs jāliecina par pieteicēju lietā, kurā pastāv strīds par pieteicēja tiesībām uzturēties Latvijā un Latvijas drošības apdraudējumu. No otras puses, nedz pieteicējs, nedz arī liecinieki nezina, kas ir par pamatu dienesta atzinumam, ka pieteicējs rada riskus Latvijas nacionālajai drošībai. Līdz ar to pieteicējam un lieciniekiem nebija iespējas saskaņot liecības, lai atspēkotu konkrētas bažas un riskus, jo no pārsūdzētā lēmuma vien, nezinot dienesta atzinuma un sniegtās informācijas saturu, nevar izsecināt apdraudējuma valsts drošībai raksturu un apjomu. Līdz ar to ne pieteicējs, ne viņa pārstāvis, ne arī liecinieki nezina, kāda informācija varētu būt jāsniedz tiesai un pārvaldei, un kas tieši viņiem būtu jāatspēko. Liecinieku un pieteicēja sniegtās ziņas ir ticamas, ārēji un iekšēji konsekventas, tajās nav pretrunu, tās ir pārliecinošas pēc formas un satura. Gan pieteicējs, gan visi liecinieki atbildēja arī uz tiesas jautājumiem uzreiz un brīvā formā, tāpat kā iepriekš, sniedzot pārējās ziņas. Visas sniegtās ziņas saskan ar pārējiem lietas materiāliem. No lietas materiāliem neizriet, ka pieteicējs būtu apzināti sagrozījis informāciju un faktus par savu biogrāfiju, lai nodrošinātu sev labvēlīgākus apstākļus.

[5.6] Tiesas noskaidrotais pieteicēja un viņa ģimenes profils, kā arī viņa integrētības līmenis Latvijā ļauj pilnībā izvērtēt pieteicēja tiesību ierobežojumu pamatotību un samērīgumu, ko bez tiesas iegūtās informācijas nebija iespējams izdarīt nedz dienestam, nedz arī pārvaldei. Kā konstatēts iepriekš, līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai pārvaldes rīcībā nebija informācijas par pieteicēja radītajiem riskiem, kurus konstatēja dienests, bet dienestam nebija pilnīgas un detalizētas informācijas par pieteicēja privātās dzīves apstākļiem.

Kopsakarā aizvērtējot lietā esošos pierādījumus, tiesa secināja, ka pieteicējs nerada tādus draudus Latvijas drošībai, ka būtu samērīgi viņam noteikt strīdus ierobežojumu. Ņemot vērā aktuālo politisko un militāro situāciju saistībā ar Krievijas pret Ukrainu iesākto karu un Baltkrievijas sniegto atbalstu Krievijai šajā karā, riski attiecībā uz Baltkrievijas pilsoņiem pastāv. Taču tie ir vispārīgi un konkrētajā gadījumā to individualizācijas pakāpe nesasniedz tādu līmeni, lai atzītu pieteicēja uzturēšanās atļaujas anulēšanu par tiesisku, proti, samērīgu ar pieteicēja cilvēktiesību ierobežojumu.

[5.7] Norādot uz pieteicējam noteiktā ierobežojuma samērīgumu, dienests paskaidroja, ka pieteicējs netika iekļauts sarakstā, ar kuru noteikts ieceļošanas aizliegums, un pieteicējs būs tiesīgs ieceļot Latvijā uz vīzas pamata. Tātad dienesta ieskatā pieteicēja radītais apdraudējums valsts nacionālajai drošībai nav tāds, lai pilnībā aizliegtu pieteicējam iebraukt un uzturēties Latvijā. Pieteicējs savukārt norādīja, ka valsts drošības ziņā nav atšķirības starp personas uzturēšanos Latvijā uz vīzas vai uzturēšanās atļaujas pamata, bet pieteicējam ir būtiski saņemt uzturēšanās atļauju, nevis vīzu, jo ar uzturēšanās atļauju Baltkrievijā pieteicējs ir atzīstams par pastāvīgi ārzemēs dzīvojošu Baltkrievijas pilsoni, kurš nav rezidents, un viņam ir iespēja saņemt nerezidenta pasi, ar kuru viņš tiek atbrīvots no karaklausības. Pieteicējs paskaidroja, ka vēlējās mainīt pasi uz nerezidenta pasi, bet 2020.gadā Rīgā aizvēra vēstniecību, palika konsulāts Daugavpilī, pases maiņa ilgst apmēram sešus mēnešus un pieteicējs nepaspēja to izdarīt.

Tiesa piekrita dienestam, ka trešo valstu pilsoņus, kuri ieceļo Latvijā ar vīzu, kontrolēt ir vieglāk, jo viņi ir tiesīgi atrasties Latvijā tikai noteiktu laiku. Tajā pašā laikā pieteicēja radītais apdraudējums valsts drošībai nav tāds, lai vispār aizliegtu viņam iebraukt Latvijā. Minēto secinājumu netieši apstiprina arī tas, ka pieteicēja tiesības uzturēties Latvijā netika apšaubītas vairāku gadu laikā, proti, no 2014.gada, kad viņam pirmo reizi tika izsniegta uzturēšanās atļauja, kura katru gadu tika reģistrēta.

Tajā pašā laikā dienests norādīja, ka nav garantiju, ka pieteicējam izsniegs vīzu, ja viņš to pieprasīs. Ņemot vērā situāciju kara frontē, kā arī situāciju Krievijas un Baltkrievijas iekšpolitikā, nevar izslēgt, ka vīzu izsniegšana Krievijas un Baltkrievijas pilsoņiem tiks uz nezināmu laiku apturēta un robeža tiks slēgta. Līdz ar to pastāv iespējamība, ka pieteicējam noteiktais ierobežojums pēc būtības un sekām tiks pielīdzināts aizliegumam iebraukt valstī, kas pēc dienesta norādītā konkrētajā gadījumā nav nepieciešams.

[5.8] Tiesa pieteicējam noteikto ierobežojumu vērtēja arī saistībā ar kriminālprocesu, kura ietvaros viņš tika aizturēts un apcietināts.

No pieteicēja paskaidrojumiem par minēto kriminālprocesu izriet, ka tas tika uzsākts sakarā ar bijušā pieteicēja darba devēja SIA „Callguru" sadarbību ar Izraēlas brokeriem, kuri darbojas finanšu instrumentu un kriptovalūtu tirdzniecības jomā. Pieteicēja darba devējs SIA „Callguru" bija zvanu centrs, kas palīdzēja brokeru klientiem lietot tīmekļvietnes, piemēram, atjaunot paroles vai sagatavot dokumentus. Par kriminālprocesa virzību pieteicējs un atbildētājas pārstāvji papildu ziņas nesniedza. Pieteicējs norādīja, ka apcietinājums viņam tika piemērots, jo viņam tika anulēta uzturēšanās atļauja un viņš ir citas valsts pilsonis. No lietas materiāliem tiesa nekonstatēja, ka pieteicējam būtu inkriminēta kādu noziedzīgu darbību izdarīšana, un ka pieteicējs būtu iesaistīts kādu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā. Līdz ar to tiesa minētos pieteicēja biogrāfijas faktus neatzina par pamatu pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai un tie nav saistāmi ar nacionālās drošības apdraudējumu.

[5.9] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa pārsūdzēto lēmumu atzina par atceļamu un pieteicēja pieteikumu par apmierināmu.

[6] Dienests par Administratīvās rajona tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti šādi apsvērumi.

[6.1] Spriedumā pieļautas kļūdas un trūkumi faktisko apstākļu novērtēšanā, materiālo tiesību normu un tiesu praksē pausto atziņu interpretācijā un piemērošanā, kā arī trūkumi tiesas izdarīto secinājumu argumentācijā.

[6.2] Spriedumā nav iekļauta argumentācija vai secinājumi vienam no galvenajiem tiesas izvirzītajam strīda izšķiršanas

elementiem – vai dienesta atzinums un pārsūdzētais lēmums ir patvaļīgi.

[6.3] Baltkrievijas pilsoņu radīto apdraudējumu tiesa vērtēja kā vispārīgu, norādot uz nepieciešamību riskus katrā konkrētā gadījumā individualizēt. Tiesa norādīja, ka risku individualizēšana ir ietverta atzinumā, tomēr tam, vai riski ir pietiekami individualizēti, tiesa vērtējumu nedeva. Lai arī tiesa piemin, ka risku individualizācijas pakāpe nesasniedz tādu līmeni, lai atzītu pieteicēja uzturēšanās atļaujas anulēšanu par tiesisku, šādu secinājumu tiesa neizdarīja par atzinumu, bet to ietvēra pieteicējam piemērotā ierobežojuma samērīguma izvērtējumā. Kopumā tiesa, pretēji tiesu praksē nostiprinātajam un tiesas pašas iezīmētajam strīda izskatīšanas ietvaram – pārbaudīt, vai kompetentās iestādes nav patvaļīgi izteikušas apgalvojumus par personas radīto apdraudējumu, – atsaucoties uz plašu un izvērstu pieteicēja un uzaicināto liecinieku iztaujāšanu, pārfokusējās uz pārsūdzētā lēmuma samērīguma izvērtējumu.

Dienests atbilstoši tā kompetencei un novērtējuma brīvībai atbilstoši novērtēja pieteicēja radīto apdraudējumu, tā intensitāti un nepieciešamo risinājumu apdraudējuma novēršanai vai mazināšanai. Šis novērtējums izrietēja no faktiem un apstākļiem, kas saistīti ar pieteicēju, tas nav balstīts vispārīgos apsvērumos.

[6.4] Dienestam ir uzdots analizēt un prognozēt nacionālās drošības apdraudējumu un šādus draudus novērst. Valsts drošības iestādēm, iegūstot informāciju ne tikai par konkrētām personām, bet arī par nacionālo drošību ietekmējošiem procesiem, notikumiem, Latvijai nedraudzīgo valstu aktivitātēm un mērķiem, nacionālās drošības tendencēm, turklāt, to darot ilglaicīgi un nepārtraukti, var būt visatbilstošākais (atbilstoši aktualitātēm, pašreizējai situācijai) priekšstats par konstatētā apdraudējuma esību, tā intensitāti, potenciālajām negatīvajām sekām apdraudējuma realizēšanās gadījumā un nepieciešamajiem pasākumiem apdraudējuma novēršanā un iespējamo negatīvo seku mazināšanai.

Tiesa nepamatoti pārmet iestādēm par lietā nepietiekami iegūto informāciju par pieteicēja dzīves gaitu un citiem privātās dzīves apstākļiem. Šie apstākļi nevar tikt attiecināti uz personas apdraudējuma novērtējumu. Šādi apstākļi paši par sevi nevar ietekmēt konstatētā apdraudējuma esību, dot pamatu tā intensitātes vai izpausmes interpretācijai. Proti, apdraudējums pastāv un ir nemainīgs neatkarīgi no tā, kā personu raksturo viņa draugi, vai personai ir bērni, kā persona raksturo savus nākotnes plānus saistībā ar ģimenes dzīves realizēšanu. Tādējādi tiesas šaubas par tādu pieteicēja radīto apdraudējumu Latvijas drošībai, ka būtu nepieciešams noteikt strīdus ierobežojumu, to pamatojot ar tiesas iegūtajām ziņām par pieteicēja kontaktu loku, ģimenes un pieteicēja profilu, personību, ir izdarīts, ņemot vērā secinājumus, kas nav attiecināmi uz vērtējamiem apstākļiem.

[6.5] Tiesa nepareizi izvērtēja pieteicējam noteiktā ierobežojuma samērīgumu. Spriedumā nav vērtēts, kā izpaužas pieteicējam noteikto tiesību ierobežojums, aizskāruma veids, nav pamatota pieteicēja nespēja aizskartās tiesības realizēt pastāvošajai tiesiskajai un faktiskajai situācijai pielāgotā veidā.

Tiesas izvērsti un plaši atreferētās liecinieku liecības un pieteicēja paskaidrojumi var raksturot pieteicēju, viņa saikni ar noteiktām personām, nākotnes plānus un citus apstākļus. Taču tiesai, izvērtējot pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, ir jāvērtē konkrētā lēmuma atbilstība normatīvajiem aktiem un tiesu atziņām. Tiesai nebija jāņem vērā pieteicēja norādītais par to, kā viņš varētu īstenot ieceļošanas un uzturēšanās tiesības. Šāds vērtējums liecina par tiesas neobjektīvu skatījumu uz izskatāmo strīdu. Sagatavojot atzinumu un sniedzot informāciju pārvaldei, dienestam bija zināmi fakti un apstākļi, kas raksturo pieteicēja privāto un ģimenes dzīvi viņam noteiktā ierobežojuma kontekstā.

[6.6] Anulējot uzturēšanās atļauju, netiek izmantots visbūtiskāk pieteicēja tiesības ietekmējošais līdzeklis. Minētais raksturo no valsts puses īstenoto pieeju pieteicēja tiesības ierobežot nepieciešamajā apmērā. Spriedumā izmantotā argumentācija saistībā ar pārsūdzētā lēmuma samērīgumu veicina materiālo normu piemērošanu veidā, kas ierobežo valsts iespējas izvēlēties piemērotāko risinājumu katram konkrētajam gadījumam. Spriedumā norādītās argumentācijas izmantošana var veicināt attiecībā pret trešo valstu pilsoņiem pieņemto ieceļošanas un uzturēšanās ierobežojumu polarizāciju, nosakot personām vienīgi absolūtu aizliegumu ieceļot un uzturēties Latvijā vai ļaut tām brīvu ceļošanu.

[7] Pārvalde par Administratīvās rajona tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti šādi apsvērumi.

[7.1] Spriedums ir pretrunīgs. No vienas puses, tiesa atzina, ka apdraudējuma vērtēšanā valsts drošības iestādēm ir plaša rīcības brīvība un tiesas uzdevums nav vērtēt attiecīgos draudus pēc būtības. No otras puses, tiesa darīja pretējo – vērtēja dienesta konstatēto par pieteicēja radīto apdraudējumu. Minētais noveda pie lietas nepareizas izspriešanas.

[7.2] Spriedumā nepamatoti norādīts, ka dienesta rīcībā pirms secinājumu izdarīšanas par nepieciešamību anulēt pieteicēja uzturēšanās atļauju nebija pilnīgas informācijas par pieteicēja profilu, dzīves gaitu un pārējiem viņa privātās dzīves apstākļiem. Pārvalde vairākkārt pagarināja lietas izskatīšanas termiņu, lai vērstos dienestā un noskaidrotu, vai pieteicēja lietā jāpiemēro Imigrācijas likuma 35.panta pirmās daļas 23.punkts. Tāpat pārvalde nosūtīja dienestam pieteicēja iesniegtos papildu dokumentus par viņa ģimenes apstākļiem.

[8] Pieteicējs paskaidrojumos par apelācijas sūdzībām un papildu paskaidrojumā norāda turpmāk minētos apsvērumus.

[8.1] Spriedums nav pretrunīgs, kā norāda pārvalde. Tiesa pamatoti atsaucās uz aktuālo tiesu praksi līdzīgās lietās un nepārkāpa savas kompetences robežas. Pārvalde subjektīvi un pārāk šauri interpretēja tiesu praksē atzīto, ka novērtēt pieteicēja darbības un to ietekmi uz aizsargājamām interesēm vispirms ir valsts drošības iestāžu uzdevums, un tiesas uzdevums nav izvērtēt šos draudus pēc būtības.

Tiesai ir tiesības noskaidrot un pārbaudīt plašu informācijas apjomu, ko tiesa arī darīja. Tātad tiesa ir izpildījusi savu galveno uzdevumu, proti, pārbaudīja, vai iestādes nav rīkojušās patvaļīgi. Tas, ka tiesa pievērsās apdraudējuma pakāpes jautājumam, neliecina, ka tiesa ir izgājusi ārpus savas kompetences robežām un vērtējusi apdraudējumu pēc būtības.

Faktiski tiesa ir veikusi subsumpciju un pilnīga abstrahēšanās no apdraudējuma pakāpes izvērtēšanas nemaz nebija iespējama, jo pieteicējam piešķirtā uzturēšanās atļauja tika anulēta tieši sakarā ar iespējamo apdraudējumu valsts drošībai.

[8.2] Dienesta rīcībā nebija pilnīgas informācijas par pieteicēja ģimeni un citiem lietā būtiskiem apstākļiem. Tā kā pārvalde ar dienesta atzinumu netika iepazīstināta, tā nevarēja pieteicējam uzdot tādus jautājumus par viņa dzīves gājumu, ģimenes profilu un citiem apstākļiem, kuri tiešā veidā attiecas uz atzinumā norādītajiem apstākļiem. Tieši tiesā tika iegūta un pārbaudīta virkne informācijas un pierādījumu, kuriem ir nozīme pārsūdzētā lēmuma izvērtēšanā.

[8.3] Spriedumā ir detalizēti izvērtēti pierādījumi un ir pārbaudīts, vai atzinums un pārsūdzētais lēmums nav patvaļīgi un ir samērīgi. Tas, ka sprieduma motīvu daļas gala secinājumos netiek lietots vārds „patvaļīgi", nevar būt par pamatu secinājumam, ka spriedums ir nepamatots. Svarīgāka ir sprieduma motīvu daļā ietverto secinājumu būtība.

[8.4] Spriedumā ir ietverts tiesas vērtējums par to, vai atzinums un pārsūdzētais lēmums satur pietiekamu risku individualizācijas pakāpi. Tiesas ieskatā atzinumā un pārsūdzētajā lēmumā riski attiecībā uz pieteicēju nav pietiekami individualizēti, proti, tos bija iespējams individualizēt tikai pēc visu to pierādījumu pārbaudes, kas tika iegūti pirmās instances tiesā. Pieteicējs piekrīt, ka risku individualizācija bija iespējama tikai pēc visu to pierādījumu pārbaudes, kas tika iegūti pirmās instances tiesā.

[8.5] Informācijai par pieteicēja profilu, dzīves gaitu un citiem privātās dzīves apstākļiem ir nozīme pārsūdzētā lēmuma tiesiskuma izvērtēšanā. Šī informācija ļauj ne tikai individualizēt riskus attiecībā uz pieteicēju, bet arī pilnvērtīgi izvērtēt samērīgumu. Tādējādi nav pamatots dienesta arguments, ka tiesas secinājumi ir balstīti uz neattiecināmiem apstākļiem. Tiesa vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudīja lietā esošos pierādījumus un savus secinājumus balstīja uz visaptverošu pierādījumu klāstu un informāciju.

[8.6] Dienesta arguments, ka, anulējot uzturēšanās atļauju, netiek izmantots personas tiesības visbūtiskāk ietekmējošais līdzeklis, rada maldīgu priekšstatu, ka pieteicējam noteiktais uzturēšanās ierobežojums nav absolūts.

[8.7] 2023.gada 7.decembrī pieteicējs nokārtoja valsts valodas prasmes pamata līmeņa 2.pakāpes (A2) pārbaudi. Tas apstiprina pieteicēja skaidroto par viņa ciešo saikni ar Latviju, vēlēšanos apgūt latviešu valodu un pretendēt uz pilsonības iegūšanu.

[8.8] Tiesā nopratināto liecinieku liecībām ir būtiska nozīme lietas taisnīgā izskatīšanā, liecinieku liecības bija skaidras un konsekventas, tika sniegtas detalizētas atbildes uz visiem procesa dalībnieku un tiesas uzdotajiem jautājumiem. Šīm liecībām piešķirama augsta ticamības pakāpe.

[8.9] Pieteicēja bērniem kā Eiropas Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties Eiropas Savienībā. Tā kā viņi ir mazgadīgi, emocionāli un materiāli atkarīgi no pieteicēja, ir pamats atzīt pieteicēju par savu bērnu ģimenes locekli Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumu Nr.675 „Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā" 3.punkta izpratnē un uzskatīt viņu par bērnu likumisko aizbildni. Pieteicēja izraidīšanas rezultātā viņa bērniem tiek atņemta iespēja izmantot savas Eiropas Savienības pilsoņu tiesības.

[8.10] Dienests prettiesiski liedza pieteicējam uzzināt visus apstākļus, kas bija par pamatu viņam piešķirtās termiņuzturēšanas atļaujas anulēšanai.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka dienesta un pārvaldes apelācijas sūdzības nav pamatotas un pieteikums ir apmierināms.

[10] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudot pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Administratīvā rajona tiesa ir pareizi konstatējusi un novērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, piemērojusi atbilstošās tiesību normas un pareizi tās interpretējusi, pirmās instances tiesas izdarītie secinājumi ir pareizi un pietiekami. Tāpēc Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumam.

[11] Pieteicējs lūdza Administratīvo apgabaltiesu iepazīstināt viņu ar Valsts drošības dienesta iegūto informāciju, uz kuras pamata tas pārvaldei sniedza informāciju par nepieciešamību pieņemt pārsūdzēto lēmumu.

No Valsts drošības dienesta paskaidrotā izriet, ka pārbaudi izskatāmajā lietā tas veica izlūkošanas un pretizlūkošanas procesa ietvaros, tāpēc tā sagatavotā informācija izskatāmajā lietā pieteicējam nav izpaužama. Saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 26.oktobra noteikumu Nr.887 „Valsts noslēpuma objektu saraksts" 2.7.punktu izlūkošanas, pretizlūkošanas un operatīvajā darbībā iegūtā informācija, šīs darbības plāni, organizācija, metodika un taktika, kā arī cita šajā punktā minētā informācija, kas saistīta ar minēto darbību veikšanu, ir valsts noslēpuma objekts. Saskaņā ar likuma „Par valsts noslēpumu" 9.panta pirmo daļu pieeja valsts noslēpumam ir atļauta tikai tām personām, kurām saskaņā ar amata (dienesta) pienākumiem vai konkrētu darba (dienesta) uzdevumu ir nepieciešams veikt darbu, kas saistīts ar valsts noslēpuma izmantošanu vai tā aizsardzību, un kuras saskaņā ar šo likumu ir saņēmušas speciālas atļaujas.

Ņemot vērā minēto regulējumu, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka tai uzrādītā valsts noslēpumu saturošā informācija, uz kuras pamata dienests vērsās pārvaldē ar ziņojumu par nepieciešamību anulēt pieteicējam izsniegto

termiņuzturēšanās atļauju, un kas lietas materiāliem nav pievienota, pamatoti netika atklāta pieteicējam administratīvajā procesā iestādē un nav uzrādāma pieteicējam arī tiesā. Tāpēc arī tiesas sēdes slēgtajā daļā, kurā dienests Administratīvajai apgabaltiesai sniedza paskaidrojumus par valsts noslēpumu saturošo informāciju, netika atļauts piedalīties pieteicējam, viņa pārstāvim un pārvaldes pārstāvei. Izskatāmajā lietā pārsūdzētā lēmuma pamatojums pieteicējam ir atklāts vispārīgā veidā, norādot, ka pieteicējs rada draudus valsts drošībai, kas izpaužas kā augsti izlūkošanas riski, bet nav atklāti konkrēti fakti, kas minēto secinājumu pamato, jo tie tika iegūti pretizlūkošanas un izlūkošanas procesa ietvaros.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ja ir nepieciešams aizsargāt valsts noslēpumu, tad nav saskatāms tiesību uz taisnīgu tiesu pārkāpums pat tajā gadījumā, kad pieteicējam ne tikai ir ticis noteikts ierobežojums iepazīties ar klasificētiem lietas materiālos esošiem dokumentiem, bet arī lēmuma, kurš balstīts uz minētajiem dokumentiem, pamatojums pieteicējam netika atklāts (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2017.gada 19.septembra spriedums lietā Regners pret Čehijas Republiku, iesnieguma Nr.35289/11*). No minētā Eiropas Cilvēktiesību tiesas sprieduma izriet, ka ir svarīgi, lai tiesā būtu izvērtēts gan tas, cik pamatoti ir ierobežota pieeja konkrētiem materiāliem, gan arī tas, vai pārsūdzētais lēmums ir pamatots pēc būtības.

[12] Dienests un pārvalde apelācijas sūdzībās norāda, ka pirmās instances tiesa nepamatoti norādīja uz dienesta nepietiekami iegūto informāciju par pieteicēja privāto dzīvi.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesas secinājumi ir pareizi, jo pirmās instances tiesā ļoti sīki un detalizēti tika uzklausīti pieteicēja paskaidrojumi par pieteicēja dzīves gaitām, privāto dzīvi un ģimenes apstākļiem, tika nopratināti vairāki liecinieki, pieteicējs iesniedza jaunus rakstveida pierādījumus. Līdz ar to pirmās instances tiesa pamatoti secināja, ka tiesā tika noskaidrotas papildu ziņas par pieteicēju. Pieteicējs arī apgabaltiesā ir iesniedzis papildu rakstveida pierādījumus (Valsts izglītības satura centra lēmumu par pieteicēja valsts valodas prasmes pārbaudes rezultātu, SIA „Webautoparts" vēstuli pieteicējam, divas *Luminor* bankas vēstules pieteicējam par darījuma attiecību pārtraukšanu). Tātad tiesā ir iegūti papildu pierādījumi un ziņas par pieteicēja dzīvi.

Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka pārsūdzētais lēmums ir atceļams nevis tāpēc, ka administratīvajā procesā iestādē no pieteicēja nebūtu iegūts pietiekami daudz informācijas un pierādījumu, bet gan tāpēc, ka administratīvā procesa laikā iestādē netika pareizi novērtēts pieteicējam nosakāmā ierobežojuma samērīgums kopsakarā ar dienesta konstatētajiem apstākļiem saistībā ar pieteicēja radītajiem draudiem valsts drošībai. Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka dienests nav pietiekami pamatojis savus secinājumus par pieteicēja radītajiem draudiem valsts drošībai, proti, dienesta secinājumi par pieteicēja radītajiem riskiem nav pietiekami individualizēti un ir pārāk vispārīgi. Līdz ar to termiņuzturēšanās atļaujas anulēšana pieteicējam (kurš Latvijā pastāvīgi uzturas kopš 2014.gada februāra, ir šeit izveidojis ģimeni ar Latvijas pilsoni un šajā ģimenē ir divi mazgadīgi bērni, kuri arī ir Latvijas pilsoņi) nav samērīga, tāpēc pārsūdzētais lēmums ir atceļams un pieteikums ir apmierināms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt /pers. A/ (*/pers. A/*) pieteikumu;

atcelt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes 2023.gada 2.janvāra lēmumu Nr.2/2023;

uzlikt pienākumu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei viena mēneša laikā no šī sprieduma spēkā stāšanās reģistrēt /pers. A/ termiņuzturēšanās atļauju, ja ir izpildīti normatīvajos aktos noteiktie priekšnoteikumi tās reģistrēšanai;

piespriest no Latvijas Republikas par labu /pers. A/ (*/pers. A/*) (/dzimšanas datums un dzīvesvietas adrese/) 30 *euro*, kas ir atlīdzināmi no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes budžeta līdzekļiem.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Amona

Tiesnesis K.Berķis

Tiesnese V.Zommere